

Samenvattende Natuurtoets

Bestemmingsplan Molenvlietpark e.o.

Samenvattende Natuurtoetsing 2015

Molenvlietpark e.o.

projectnummer 402085
Versie ontwerp-bestemmingsplan
22 mei 2015

Auteur(s)

ir. L.J.G. Koks
J. Buijks MSc
drs. ing M.L. Braad

datum vrijgave	beschrijving versie	goedkeuring	vrijgave
22 mei 2015	Ontwerp-bestemmingsplan	ir. Luc Koks	drs. Tim Artz

Inhoud

Blz.

1	Inleiding	1
2	MER Rotterdamsebaan	2
2.1	Natura 2000	2
2.2	EHS	2
2.3	Flora- en faunawet	2
2.4	Aangedragen maatregelen vanuit het MER Rotterdamsebaan	3
3	Molenvlietpark	4
3.1	Gemeentelijk natuurbeleid	4
3.2	Beoogde ecologische doelen	4
3.3	Toepassing voor waterberging (calamiteiten)	6
4	Fietspad Trekfietsstracé	7
4.1	Uitgevoerd onderzoek	7
4.2	Effecten op de EHS (NNN)	7
4.3	Effecten op beschermde soorten	7
5	Compensatie waterberging Vredenoord	11
5.1	Effecten EHS	11
5.2	Effecten beschermde soorten	11
6	Conclusies	12
7	Bronnen	13

1 Inleiding

In en rondom de Vlietzone zijn de afgelopen jaren diverse onderzoeken uitgevoerd naar de daar aanwezige flora, fauna en beschermde gebieden. Dit onderzoek was vooral gericht op de planvoorbereiding van de Rotterdamsebaan. Hiervoor is onder andere in 2007 en in 2013 een MER opgesteld. Het tracé van de Rotterdamsebaan doorsnijdt diverse groene gebieden tussen de Rijksweg A4 en Zuidvliet, met onder meer de landgoederen Vredenoord en Zeerust, en heeft effecten op de daar aanwezige beschermde soorten.

In het kader van deze planvorming en het opgestelde MER zijn diverse ecologische onderzoeken uitgevoerd welke samenhangen met de verschillende deelprojecten en verschillende stadia in de planvorming. Voor enkele deelprojecten, waaronder de aanleg van de Rotterdamsebaan, zijn de benodigde natuurvergunningen aangevraagd en verleend.

De onderzoeken zijn goed bruikbaar (en actueel) om de plannen rondom het Molenvlietpark te toetsen. Echter, omdat dit nieuwe bestemmingsplan nog enkele specifieke ontwikkelingen betreft, is ook deels nieuw onderzoek verricht. Dit betreft de gebruiksfunctie van het Molenvlietpark voor berging van regenwater bij zware buien (zie hoofdstuk 3), de aanleg van een fietspad (het Trekfietstracé)(zie hoofdstuk 4), en de voorgenomen aanleg van een compensatie voor waterberging in landgoed Vredenoord (zie hoofdstuk 5).

Voorliggend rapport geeft een samenvattend overzicht van de afgeronde deelplannen en onderzoeken, en de deelonderzoeken die in 2015 tot afronding zullen komen.

Achtereenvolgens komen aan bod:

- Rotterdamsebaan – MER
- Molenvlietpark
- Trekfietstracé
- Compensatie waterberging Landgoed Vredenoord

2 MER Rotterdamsebaan

In het MER voor de Rotterdamsebaan zijn alle relevante milieuaspecten in beeld gebracht in het kader van de doorlopen m.e.r.-procedure. Een belangrijk onderdeel van de MER is de analyse van natuureffecten binnen de invloedzone van het plangebied. Daarbij is veel aandacht besteed aan de effecten op de Ecologische Hoofdstructuur en effecten op beschermde dier- en plantensoorten (Flora- en faunawet).

De bevindingen uit de MER zijn verwerkt in de planologische procedure en de bijbehorende toetsingen, waaronder toetsing van effecten op de Ecologische Hoofdstructuur en effecten op beschermde soorten. Tevens zijn voor de uitgewerkte deelplannen de nodige vergunningen aangevraagd en verleend, waaronder de Ontheffing Flora- en faunawet.

In verband met de beschouwing van deze planonderdelen worden in de volgende paragrafen kort de bevindingen uit het MER Rotterdamsebaan aangehaald.

2.1 Natura 2000

De Rotterdamsebaan heeft geen directe aantasting op Natura 2000-gebieden tot gevolg. Wel is sprake van een indirect effect door de toename van verkeer. Dit leidt tot een kleine stijging van de stikstofdepositie. In het bestemmingsplan is hiervoor een mitigerende maatregel, extra begrazing door schapen, opgenomen. Deze maatregel is inmiddels nader afgestemd met de beheerder en een natuurbeschermingswetvergunning is afgegeven.

2.2 EHS

De landgoederen Vredenoord en Zeerust maken deel uit van de EHS. De aanleg van de Rotterdamsebaan leidt niet tot ruimtebeslag of versnippering in deze EHS-gebieden.

Het toekomstig gebruik van de Rotterdamsebaan leidt tot een kleine toename van verstoring (geluid) op de EHS. Dit leidt echter niet tot aantasting van wezenlijke waarden en kenmerken van de EHS.

2.3 Flora- en faunawet

De beschermde natuurwaarden in het plangebied zijn uitvoerig onderzocht (Buro Bakker, 2011 en Antea Group 2013) en meegenomen in de effectbeoordeling in het MER. De planontwikkeling is weliswaar niet zonder effecten op beschermde soorten, maar er is geen sprake van significant negatieve effecten op de strengste categorie beschermde soorten (Tabel 3, Flora- en faunawet). Hierbij gelden de volgende aandachtspunten.

- Lokaal worden effecten verwacht op vleermuizen. Het betreft het doorsnijden van een vliegroute van de Gewone dwergvleermuis langs een bomenrij loodrecht op het Molenslootpad door de aanleg van de Rotterdamsebaan. De vliegroute wordt niet aangetast omdat de bomenrijen blijven bestaan. De doorsnijding kan worden gemitigeerd door de aanleg van zogenaamde hop-overs over de Rotterdamsebaan, welke in de contracteringsfase voor de aanleg van de weg zijn opgenomen.
- De minder streng beschermde soorten (Tabel 1 en 2 van de Flora- en faunawet) betreffen soorten als kleine modderkruiper en rietorchis. Effecten op deze soorten zijn niet significant en worden opgevangen door zorgvuldig handelen tijdens de aanlegfase conform

Gedragscode Flora- en faunawet en door behoud en uitbreiding van geschikt leefgebied voor de soorten in de nieuwe inrichting van het gebied. De ontwikkeling van het Molenvlietpark zal daarin een belangrijke rol krijgen.

2.4 Aangedragen maatregelen vanuit het MER Rotterdamsebaan

In het MER Rotterdamsebaan zijn diverse maatregelen opgenomen om de impact op natuurwaarden zoveel mogelijk te beperken. Hierbij is onderscheid gemaakt in verplichte maatregelen en optimaliserende maatregelen.

tabel samenvatting opgenomen mitigerende maatregelen in de Voorkeursvariant

Mitigerende maatregel
Natura 2000-gebied Meijndel - Jaarlijkse , periodieke begrazing door schaapskudde (maximaal 5 jaar), inclusief financiering hiervan. Bijenorchis - Groeiplaatsen van de Bijenorchis rondom knooppunt Ypenburg zo veel mogelijk ontzien. De exacte standplaats is bekend doordat ze zijn ingemeten met GPS coördinaten. - Verplanten orchideeën die permanent worden verstoord naar een andere, duurzaam te behouden locatie, bij voorkeur binnen het knooppunt. Het verplanten van orchideeën wordt regelmatig toegepast en is succesvol. Van belang hierbij is dat de planten, buiten het groeiseizoen, met een ruime zode worden verplaatst. De nieuwe groeiplaats moet voor wat betreft bodem, waterhuishouding en gradiënt overeenstemmen met de huidige groeiplaats. Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis en Watervleermuis: - Realisatie paarverblijfplaats: bij door werkzaamheden (in het bijzonder sloop) aan het pand in de Binckhorst (Binckhorstlaan 205) dient de functionaliteit van een paarverblijfplaats te worden behouden. Daarom moeten voorafgaand aan de sloop in de directe omgeving alternatieve verblijfplaatsen gerealiseerd worden. Hierbij dient tegenover elke vernietigde verblijfplaats minimaal 3 nieuw gerealiseerde verblijfplaatsen staan. - Aanleggen vleermuispassage of hop-over bij kruising met vliegroute langs het Molenslootpad; - Toepassen van vleermuisvriendelijke verlichting langs de weg indien het tracé door gebieden loopt waar vleermuizen zijn waargenomen. - Herinrichting gebied in omgeving van tracé als aantrekkelijk foerageergebied; - De inrichting van natuurlijke bermen en natuurlijke oevers in combinatie met een zorgvuldig opgesteld verlichtingsplan beperkt de hinder voor vleermuizen. Deze maatregelen worden verwerkt in het Definitief Ontwerp. Huismus - Ontzien van nesten - Ophangen nestkasten en nestdakpannen voor huismussen in de directe omgeving - Behouden en/of aanbrengen voldoende dekking. Bittervoorn en Kleine modderkruiper - Aanleggen nieuw oppervlaktewater, bij voorkeur in aansluiting op bestaande waterpartijen. Verbinding tussen waterpartijen onderling en met aangrenzend water aanbrengen. - Inrichting van de waterpartijen afstemmen op de biotoopeisen van de genoemde vissoorten (geen uitgebreide beschaduwing en geen bladvinval, variatie in waterdiepte).

Alle maatregelen die in het MER benoemd zijn, hebben hun plaats gekregen in de contractering. Deze zijn verplicht gesteld voor alle mogelijke aannemers bij realisatie van de Rotterdamsebaan. Daarnaast geldt dat voor de soorten waarvoor ontheffing van de Flora en Faunawet verkregen dient te worden, is inmiddels de positieve beschikking vanuit het Rijk verkregen.

3 Molenvlietpark

3.1 Gemeentelijk natuurbeleid

In 2005 heeft de gemeente Den Haag de Structuurvisie Den Haag 2020, 'Wereldstad aan Zee', vastgesteld. Hierin zijn de ambities en opgaven aangegeven voor het ruimtelijk beleid op de middellange en de lange termijn. Uit de structuurvisie is een verdichtingsopgave van bebouwing voortgekomen. Deze verdichting kan mogelijk ten koste gaan van groen in de gemeente. Er is echter ook als doelstelling opgenomen om, parallel aan deze verdichtingsopgave, te investeren in de leefkwaliteit en in bijzondere waarden, zoals die van het groen. (Gemeente Den Haag, 2005a)

In 2005 is het beleidsplan voor het Haagse groen 2005-2015 'Groen kleurt de stad' opgesteld. Het meest beeldbepalende en belangrijkste groen in de gemeente Den Haag is aangewezen als Stedelijke Groene Hoofdstructuur (SGH). Met het aanwijzen van een Stedelijke Groene Hoofdstructuur verplicht het gemeentebestuur zich om het groen dat deel uitmaakt van deze structuur op eenduidige en herkenbare wijze duurzaam in stand te houden. In dit beleidsplan is de groen-recreatieve verbinding van de Zweth- en Vlietzone opgenomen als ambitie om de SGH te versterken. In de ambitie is aangegeven dat "...bij de verdere ontwikkeling van de Zweth- en Vlietzone het van belang is rekening te houden met de aanwezige historische en landschappelijke inrichting van het gebied, waarbij de cultuurhistorische kwaliteiten van het verleden herkenbaar blijven en het water nieuwe functies krijgt voor recreatie, natuurontwikkeling en extra waterberging" (Gemeente Den Haag, 2005b).

In 2008 heeft de gemeente de nota 'Stedelijke Ecologische Verbindingszones in Den Haag 2008-2018' opgesteld. Hierin is het beleid op stedelijk ecologische structuren met in het bijzonder ecologische verbindingzones vastgelegd. De Vlietzone is ook in deze nota opgenomen.

In het Regionaal Structuurplan Haaglanden (2008) is besloten is om voor de Vlietzone een strook van 100 m op te nemen. De uitwerking zal geschieden in het kader van het Masterplan Vlietzone. Ook Ypenburg is in deze nota opgenomen. De ambitie voor Ypenburg is om een aantrekkelijke natte/droge verbinding te worden. De aanwezige wegen vormen echter een barrière voor diersoorten. Door aanpassingen in de structuur kunnen deze barrières overkomen worden. Voor het gebied wordt het streefbeeld als volgt omschreven:

"De zone bestaat uit waterpartijen en poelen met moerasstroken, rietzones, vochtig hooiland in combinatie met struweel, mantel- en zoomvegetaties van vochtige, voedselrijke bodems (klei). Daarnaast vormen lijnvormige elementen zoals oevers en bloemrijke grasbermen langs watergangen een belangrijk onderdeel van de zone. Deze wordt aangevuld met struweel dat schuil- en nestgelegenheid biedt.". In de nota zijn doeltypen/doelsoorten en biotoopwensen/inrichtingseisen verder uitgewerkt. (Gemeente Den Haag, 2008)

3.2 Beoogde ecologische doelen

Met het concept van het Molenvlietpark wordt een impuls gegeven aan het ecologisch functioneren van de Vlietzone. Het park krijgt daarnaast een belangrijke functie van waterberging tijdens hoge neerslag in maatgevende omstandigheden (calamiteitenbuffer).

Het park krijgt een inrichting die ruimte biedt aan levensgemeenschappen van een parkachtige omgeving met waterpartijen, extensief beheerd grasland, struweel, bomen en bosschages. Deze biotopen bieden leefgebied voor vissen, amfibieën, water-, riet- en moerasvogels, en kleine zoogdieren.

De nieuwe biotopen in het Molenvlietpark bieden nieuw leefgebied voor soorten die door toedoen van de Rotterdamsebaan een deel van hun huidige leefgebied verliezen. Door het gevarieerde karakter van de nieuwe parkinrichting zal er sprake zijn van een meerwaarde ten opzichte van de huidige situatie, aangezien de verschillende biotopen in een onderlinge samenhang worden ontwikkeld. Dit geldt voor bijvoorbeeld voortplantingswater en overwinteringsgebied van amfibieën op korte afstand van elkaar, maar ook voor vleermuizen waarbij nieuw foerageergebied binnen bereik van bestaande vliegroutes wordt gecreëerd. Het Molenvlietpark zal tevens een functie krijgen voor extensief recreatief medegebruik voor wandelaars en fietsers. Dit heeft echter geen nadelige gevolgen voor de aanwezige flora en fauna, omdat dit via aangegeven paden plaatsvindt.

Het gevarieerde karakter van de nieuwe parkinrichting zal leiden tot een toename in leefgebied voor verschillende soortengroepen. Door het construeren van watergangen in een afwisselend landschap wordt waarde toegevoegd aan het landschap. Door het creëren van watergangen met langzaam stromend tot stilstaand water met een rijke onderwatervegetatie en een rijke oevervegetatie wordt leefgebied gecreëerd voor beschermde vissoorten zoals de bittervoorn en modderkruiper. Voorwaarde hierbij is dat deze (schone) watergangen voldoende zoetwatermosselen kunnen herbergen die de bittervoorn nodig heeft voor de voortplanting. De watergangen dienen tegelijkertijd als foerageer- en leefgebied voor een verscheidenheid aan insecten en libellen waaronder de rode lijst soort de vroege glazenmaker. De watergangen zullen ook geschikt leefgebied vormen voor verschillende amfibieën zoals de bastaardkikker en de bruine kikker. Kanttekening hierbij is dat de huidige grote visaantallen leiden tot een hoge predatie van eierlegsels en larven van amfibieën. Door het creëren van (tijdelijke) poeltjes als wordt er leefgebied gecreëerd voor zwaardere beschermde amfibieën zoals bijvoorbeeld de poelkikker, kamsalamander en heikikker. Door een fluctuerend waterpeil als gevolg van de waterberging wordt een zeer dynamisch gebied gecreëerd dat geschikt is voor een grote variatie aan soorten.

Rijk begroeide oevers, in combinatie met bosschages, bieden een geschikt onderdeel van het leefgebied voor muizen zoals de bosspitmuur en bosmuis maar mogelijk ook voor de zwaar beschermde waterspitsmuis. Bosschages en watergangen, in combinatie met open graslanden, bieden uitermate geschikt foerageer- en leefgebied voor een verscheidenheid aan vleermuizen zoals de grootoorvleermuis, watervleermuis en gewone dwergvleermuis. De gradiënten in nat-droog als gevolg van de waterberging vormen een verscheidenheid aan standplaatsfactoren geschikt voor een diversiteit aan plantensoorten. Zo zal bijvoorbeeld de rietorchis het goed doen op vochtige locaties die in het voorjaar lang nat blijven. Belangrijk is om delen met kalkrijk substraat te creëren om zo geschikt gebied te creëren voor de bijenorchis, glanshaver en grote kaartenbol. Een gevarieerd landschap zal ook geschikt leefgebied vormen voor meerdere zoogdiersoorten zoals de mol, konijn, egel, bunzing, hermelijn en de vos. Ook vogelsoorten profiteren van een gevarieerd landschap als foerageer- en leefgebied. Enkele rode lijst soorten die baat hebben van de nieuwe gebiedsinrichting zijn de graspieper, grauwe vliegenvanger en mogelijk de ransuil.

3.3 Toepassing voor waterberging (calamiteiten)

Het Molenvlietpark kan in tijden van hoge neerslag gebruikt worden voor de berging van overtollig neerslagwater. Dat betekent dat in het gebied tijdelijk sprake kan zijn van tijdelijke en kortdurende peilstijgingen in grond- en oppervlaktewater. Deze peilstijgingen zijn voor de aanwezige diersoorten in het gebied niet gewenst en kunnen in bepaalde gevallen ook schadelijk zijn.

Om schadelijke effecten op toekomstige beoogde natuurwaarden te beperken of te voorkomen is het goed om bij de detailinrichting van het park waar mogelijk rekening te houden met de inrichting van biotopen en beplanting. Zo kan de boomsoortenkeuze in de lagere delen worden afgestemd op soorten met tolerantie voor hoge grondwaterstanden, en kunnen delen die bestemd zijn als vogelbroedbiotoop boven de zone waar sprake kan zijn van tijdelijke peilstijging worden gepland.

4 Fietspad Trekfietstracé

4.1 Uitgevoerd onderzoek

In het uitwerkingsplan "Trekfietstracé (A4/Vlietzone)" (13 jan 2011) wordt door Buro Bakker geconcludeerd dat er geen sprake is van ruimtebeslag in de EHS; "In de SEHS staat het onderhavige plangebied opgenomen alsnog te realiseren verbindingszone. Het fietspad dat aangelegd wordt met brede groenvoorzieningen, staat de toekomstig te realiseren ecologische zone niet in de weg". Gebaseerd op de vigerende Verordening Ruimte (2014) is mogelijk wel sprake van ruimtebeslag binnen de EHS. Het gebied heeft hier de bestemming "bestaande en nieuwe natuur". Het oostelijke deel van het fietspad doorkruist de EHS op het landgoed Zeerust. Dit heeft mogelijk fysieke aantasting van de EHS als gevolg. Daarnaast kan er ook indirecte schade optreden in verband met verstoring als gevolg van het gebruik van het fietspad.

4.2 Effecten op de EHS (NNN)

Het noordelijke deel van het fietstracé doorkruist de EHS ter hoogte van landgoed Zeerust. Er zijn voor dit EHS gebied geen natuurbeheertypen aangewezen. Hierdoor is het lastig om mogelijke effecten te toetsen. In het onderzoek van Buro Bakker 2011 wordt aangegeven dat het landgoed niet valt onder prioritaire nieuwe natuur. Ook wordt aangegeven dat in overleg met de provincie bosvogels als graadmeter voor de natuurkwaliteit gebruikt kunnen worden. Het fietspad komt te liggen op de paardenweide ten westen van landgoed Zeerust, hierdoor wordt het bosrijke gebied op landgoed Zeerust niet fysiek aangetast. Het fietspad ligt op nieuw te ontwikkelen – nog in te richten EHS. Wezenlijk natuurlijke waarden en kenmerken worden mogelijk (beperkt) aangetast. De procedure herbegrenzing van nog niet gerealiseerde EHS dient te worden gestart.

4.3 Effecten op beschermde soorten

Er zijn al meerdere onderzoeken uitgevoerd naar de aanwezigheid van beschermde dier- en plantensoorten (zie het onderzoek van Buro Bakker (2009/2010) als bijlage II bij het rapport "Trekfietstracé (A4/Vlietzone)"). Er wordt in het rapport wel aangegeven dat het landgoed Zeerust leefgebied is voor vleermuizen en dat het ook niet uitgesloten kan worden als leefgebied van de waterspitsmuis. In de watergangen komt de kleine modderkruiper voor. In juni 2014 heeft E.C.O. Logisch deze toets geactualiseerd. In Zeerust is een zomerverblijfplaats van de watervleermuis aangetroffen, daarnaast zijn de ruige dwergvleermuis en gewone dwergvleermuis foeragerend aangetroffen. Van oost naar west is er geen essentiële vliegroute waargenomen. In de watergang langs landgoed Zeerust is de kleine modderkruiper opnieuw aangetroffen (geen bittervoorn). Op de golfbaan, ter hoogte van het oostelijk deel van het fietstracé, is hoogstwaarschijnlijk een buizerdsnest aangetroffen (eerder vastgesteld door Buro Bakker, 2009).

Afbeelding 1. Impressie paardenweide. Links: paardenweide vanuit het noorden. Rechts: paardenweide vanuit het zuiden.

Begin mei 2015 is een terreinbezoek uitgevoerd door een deskundig ecooloog van Antea Group. Van noord naar zuid is het toekomstige fietstracé doorlopen. In het noorden ligt de paardenweide. Dit gebied vormt geen leefgebied voor zwaarder beschermde soorten (Afbeelding 1). Dit gebied is niet als geschikt leefgebied beschouwd voor de waterspitsmuis.

Afbeelding 2. Links: noordelijk deel van de golfbaan waar het tracé niet de watergang zal volgen. Rechts: verder naar het zuiden staat struweel.

Het noordelijke deel van de golfbaan bestaat voornamelijk uit gras met langs de watergang bomen. Het fietstracé zal hier niet langs de watergang lopen maar over de golfbaan zelf. In dit deel is voor de werkzaamheden behorend bij de aanleg van de Rotterdamsebaan al een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet aangevraagd. Verder naar het zuiden zal het fietstracé iets afbuigen naar het westen om vervolgens weer de watergang te volgen. In dit deel staat een struweel met haagbeuk, wilg, coniferen en abeel. (Afbeelding 2) Ongeacht de precieze ligging van het fietstracé zal hier geen belemmering optreden voor het project.

Afbeelding 3. Links: afbuigend pad. Rechts: begin bomenrij met graafafval.

Vervolgens ligt er een knik in het huidige pad dat leidt naar bomenrijen bestaande uit witte abeel. In een van deze bomen is een zwarte kraaiennest aangetroffen. De bomenrijen in het zuidelijke deel van de golfbaan worden deels gebruikt als gronddepot (Afbeelding 3). De bomenrijen lopen, met een onderbreking, door naar het zuiden. De zuidelijke bomenrij bestaat uit berkenbomen (Afbeelding 4). Het meest zuidelijke deel van de golfbaan is open met daarbij een populierenopstand. Het geheel is begrensd door een watergang. In dit deel zal het fietstracé verhoogd komen te liggen om als fietsbrug de rijksweg A4 te kruisen. In de bomenrijen in het zuidelijke deel van het tracé is een nest met zwarte kraaien aangetroffen. Het mogelijke buizerdnest is nu in gebruik door de zwarte kraai. Het fietstracé zal geen effect hebben op zwaarder beschermde soorten.

Afbeelding 4. Links: Bomenrij met opslag van graafafval langs de kanten. Rechts: zuidelijke bomenrij bestaande uit berken.

De zone langs de golfbaan is foerageergebied voor vleermuizen. Er is geen sprake van vliegroutes of essentieel foerageergebied. De aanleg van het fietspad zal niet leiden tot aantasting van het foerageergebied (Bakker, 2009/2010).

Ter verifiëring van het gebruik van het gebied door vleermuizen wordt aanbevolen om in de loop van de zomer – nazomer 2015 een check uit te voeren op de aanwezige soorten en de wijze waarop het gebied door de soorten gebruikt wordt.

projectnummer 402085
12 mei 2015, revisie 00

Afbeelding 5. Links: meest zuidelijke deel van de golfbaan. Rechts: watergang aan het einde van het fietstracé

5 Compensatie waterberging Vredenoord

5.1 Effecten EHS

De waterberging in Vredenoord vindt plaats binnen de EHS. Voor het deelgebied waar de watercompensatie gepland staat zijn geen natuurbeheertypen aangewezen. In het aangrenzende perceel zijn de natuurbeheertypen N15.01 Duinbos en N04.02 Zoete Plas aangewezen. Als gevolg van de watercompensatie zal binnen de EHS het biotoop productiebos worden vervangen door een ander type biotoop. De verandering kan de natuurlijke waarden en kenmerken van het gebied verhogen. Dit hangt echter wel af van de exacte invulling. Er zal geen procedure herbegrenzing EHS nodig zijn.

5.2 Effecten beschermde soorten

Voor de check op aanwezigheid van beschermde soorten is in maart 2015 is voor de watercompensatie een eerste terreinbezoek door een deskundig ecoloog van Antea Group uitgevoerd. Een tweede bezoek gericht op de vaststelling van het daadwerkelijk gebruik van de aangetroffen boomholten door vogels (diverse soorten) en vleermuizen is begin mei uitgevoerd. Uit dit onderzoek is gebleken dat ter plaatse veel holenbroedende vogels voorkomen met als gevolg een grote concurrentie om beschikbare holen. Veel van de holen zijn in gebruik door de vroeg in het seizoen broedende halsbandparkieten. Tijdens het vogelbroedseizoen zullen de aanwezige holen niet geschikt zijn voor vleermuizen. Mogelijk zijn de holen later in het jaar wel geschikt voor deze soortgroep. Nader onderzoek wordt aanbevolen om het gebruik door vleermuizen in de overwinteringsperiode vast te stellen. Indien daaruit blijkt dat boomholten fungeren als verblijfplaats zal het ontwerp van de waterpartij kunnen worden ingepast in het bestaande bomenbestand, zodanig dat de te beschermde boom / boomholten kunnen worden gespaard.

In de bomen die mogelijk gerooid worden in het kader van de waterberging zijn geen jaarrond beschermde nesten aangetroffen. Ook worden er geen effecten verwacht op andere zwaarder beschermde soorten.

6 Conclusies

De toetsing van natuureffecten van de gebiedsontwikkeling rond de Rotterdamsebaan leidt tot de volgende conclusies:

- Voor het project Rotterdamsebaan zijn de natuureffecten in beeld gebracht en verwerkt in de planologische procedure en de bijbehorende vergunningen;
- De aanleg van het Molenvlietpark heeft een (zeer) positieve werking op de biodiversiteit in het gebied.
- Voor het gebruik van het Molenvlietpark voor berging van neerslagwater bij grote buien zal in beperkte mate sprake zijn van negatieve effecten op de toekomstige beoogde natuurwaarden. Deze hangen samen met de gevolgen van periodiek kortdurend hoge waterstanden in het gebied. Deze effecten kunnen enigszins worden ingeperkt door bij het ontwerp van het park en de detailinrichting hiermee rekening te houden;
- De aanleg van het fietspad volgens het Trekfietstracé leidt tot een beperkt ruimtebeslag in de –nog niet gerealiseerde– EHS. Hiervoor moet in principe een compensatietraject worden opgestart;
- De aanleg van het fietspad leidt niet tot wezenlijke negatieve effecten op strikt beschermde soorten;
- De uitbreiding van de bestaande waterpartij in landgoed Vredenoord in het kader van de compensatieopgave voor waterberging leidt niet tot negatieve effecten op strikt beschermde soorten. Mogelijk zullen enkele bomen met holten worden gerooid, maar dit betreft gebruik door halsbandparkieten, welke niet behoren tot de jaarrond beschermde nesten volgens de Flora- en faunawet.

7 Bronnen

Adviesbureau E.C.O. Logisch, 2014. FLORA- EN FAUNASCAN VLIETZONE ROTTERDAMSEBAAN. In opdracht van Antea Group.

Buro Bakker, 2009/2010. Toetsing aan de Flora- en faunawet voor de aanleg van het Trekfietstracé. Bijlage 2 bij Gemeente Den Haag, 2011. Trekfietstracé (A4/Vlietzone).

Buro Bakker, 2011. Ecologisch onderzoek Rotterdamsebaan Den Haag. Buro Bakker adviesburo voor ecologie B.V. te Assen, in opdracht van Dienst stedelijke ontwikkeling, Gemeente Den Haag.

Gemeente Den Haag, 2005a. Wéreldstad aan Zee, Structuurvisie Den Haag 2020.

Gemeente Den Haag, 2005b. Groen kleurt de stad, Beleidsplan voor het Haagse groen 2005-2015.

Gemeente Den Haag, 2008. Nota Stedelijke Ecologische Verbindingszones in Den Haag 2008 – 2018, Hoofdpijnen voor inrichting en beheer Uitvoeringsprogramma 2008 – 2018.

Gemeente Den Haag, 2011. Trekfietstracé (A4/Vlietzone).

Bijlage 1 Verslagen terreinbezoek 2015

Terreinbezoek

Op 7 mei (16 °C, afwisselend bewolkt en zonnig; knmi.nl) is een eenmalig terreinbezoek aan het plangebied afgelegd door een deskundig ecooloog van Antea Group. Naast directe waarnemingen kan aan de hand van de aangetroffen biotopen een beeld worden geschetst van de aanwezige beschermde soorten. Dit is noodzakelijk omdat enkele seizoensgebonden soorten flora en fauna mogelijk niet kunnen worden waargenomen. Aan de hand van het aangetroffen biotoop en habitatvoorkeur(en) kunnen echter wel indicaties worden gegeven van het mogelijk voorkomen van deze soorten in het plangebied.

Biotopen

Tijdens het terreinbezoek is eerst het gebied bestemd voor de waterberging bezocht daarna is het volledige fietstracé van noord naar zuid doorlopen. Het waterbergingsgebied bestaat uit een stelsel aan watergangen met daartussen eilanden met jonge bosschages. Het toekomstige fietstracé doorkruist een aantal verschillende biotopen. Van noord naar zuid zijn de volgende biotopen aangetroffen: paardenweide, golfbaan, struweelbeplanting en bomenrijen. De biotopen zijn hieronder in verder detail beschreven.

Waterrijk bos

Op de delen die door de watergangen worden afgesloten van het wandelpad bestaat de jonge houtopstand voornamelijk uit esdoorn. De bodem is dichtbegroeid met voornamelijk snelgroeiende soorten zoals brandnetel, kleeftkruid, braam en verschillende soorten zuring. Ook zijn er middelgrote struiken te vinden zoals vlier. De oevers van de watergangen zijn zeer dichtbegroeid en worden gedomineerd door grote berenklauw en brandnetel. De langzaam stromende, deels beschaduwde, watergangen zijn 2 tot 4 meter breed en hebben een vrij helder bruine kleuring. In de houtopstand zijn meerdere boomholtes aangetroffen (Afbeelding 1). Deze holtes lijken in gebruik te zijn door halsbandparkieten. Deze soort is veelvuldig waargenomen tijdens het terreinbezoek. (Afbeelding 2)

Afbeelding 1. Boomholtes

projectnummer 402085
12 mei 2015, revisie 00

Afbeelding 2. Impressie biotoop waterrijk bos.

Paardenweide

Het meest noordelijke biotoop langs het fietstracé is de paardenweide. Tijdens het terreinbezoek stonden er paarden op weide. Het perceel is daarom niet betreden. Het perceel heeft een dekkingspercentage van 100% en bestaat hoofdzakelijk uit gras met daartussen veel paardenbloemen en madeliefjes. Aan de oostzijde van het perceel is een beschaduwde watergang gelegen. Op het perceel langs de watergang staan enkele bomen waaronder kastanje en wilg. In dit gebied is ook een grote Canadese gans waargenomen. (Afbeelding 3)

Afbeelding 3. Impressie biotoop paardenweide.

Golfbaan

De golfbaan bestaat voornamelijk uit een afwisseling van monotoon grasland (greens), waterpartijen en watergangen met oevervegetatie en begeleidende bomen en bosjes. De oevervegetatie wordt aan de noordzijde van de golfbaan gedomineerd door grote berenklauw, kleeftkruid, brandnetels en verschillende soorten zuring. De oevers van de watergang aan de westzijde van de golfbaan zijn begroeid met een rietvegetatie met daartussen enkel wilgen. Het pad langs de westelijke watergang wordt op delen afgeschermd van de golfbaan door bosschages. Deze bosschages bestaan voornamelijk uit haagbeuk, wilg, coniferen en abeel.

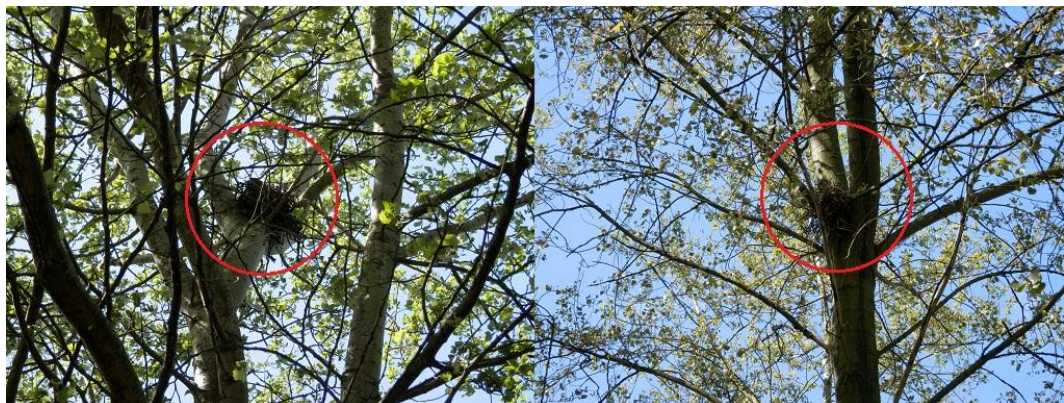
projectnummer 402085
12 mei 2015, revisie 00

Afbeelding 4. Impressie biotoop golfbaan

Bomenrijen

Wanneer het pad langs de watergang verder naar het zuiden gevolgd wordt tot aan de 'knik' is te zien dat er een los perceel is gelegen aan de andere kant van de watergang. Op dit perceel, in het verlengde van het wandelpad, staat meerdere aangeplante rijen witte abeel en berk. In deze bomenrijen zijn 2 nesten aangetroffen, een van de zwarte kraai (Afbeelding 4 links) en een nest van een onbekende soort (Afbeelding 4 rechts). Tussen deze bomenrijen ligt veel graafafval opgeslagen. Het dekkingspercentage onder de bomen is zeer beperkt. Op deze verstoorde bodem komen soorten voor als gras, brandnetel, kleeftkruid en braam. Aan de waterkant staan dezelfde plantensoorten maar dan met een hoger, tot 100%, dekkingspercentage. (Afbeelding 5)

Afbeelding 4. Vogelnesten. Links: kraaiennest. Rechts: nest andere broedvogel (niet jaarrond beschermd).

projectnummer 402085
12 mei 2015, revisie 00

Afbeelding 5. Impressie biotoop bomenrijen. Links: knik in de watergang. Rechts: bomenrijen met daartussen graafafval.

Bosschage

Om bij het meest zuidelijke deel van golfbaan te komen moet de watergang overgestoken worden. In dit deel is ook nog het monotone grasland van de golfbaan te vinden. Daarnaast staat er een relatief grote bosschage in het oostelijke deel. Deze bosschage bestaat uit veelal jonge bomen met daartussen veel struiken. (Afbeelding 6)

Afbeelding 6. Impressie meest zuidelijke deel van de golfbaan. Links: einde van het pad. Rechts: opname bosschage oostzijde.

Conclusie

De weersomstandigheden tijdens het veldbezoek zijn geschikt geweest om zwaarder beschermde soorten waar te nemen. Zwaarder beschermde soorten zijn tijdens het veldbezoek echter niet waargenomen. Op basis van de aangetroffen biotopen worden deze soorten ook niet binnen het plangebied verwacht. Er dient echter opgemerkt te worden dat tijdens het veldbezoek het huidige pad langs de golfbaan is gebruikt als zoekgebied voor het nieuwe fietstracé. Wanneer de uiteindelijke ligging van het fietstracé essentieel afwijkt van dit pad is mogelijk vervolg onderzoek gewenst.